

Uitspraak

van de GGZ Klachtencommissie Patiënten en Naasten Utrecht (GKPNU)

Waar klager staat kan ook klaagster worden gelezen

Deze uitspraak betreft de klachtmelding van XX, klinisch in zorg bij Altrecht, zorgeenheid XX.

I. Verloop

Bij het secretariaat van de GGZ Klachtencommissie Patiënten en Naasten Utrecht (voor het vervolg: de Klachtencommissie) is een klachtmeldingsformulier d.d. 05 augustus 2020 van klager op 05 augustus 2020 ontvangen en geregistreerd onder nummer GKPNU 062.20.2264.

Beschrijving van de klacht:

Uit hetgeen klager ter zitting heeft aangegeven, maakt de Klachtencommissie op dat de klachten van klager als volgt kunnen worden samengevat:

Klager is het niet eens met de gedwongen opname en de verplichte medicatie en vindt dat er respectloos met hem wordt omgegaan.

De eerste twee klachten zijn ontvankelijk op grond van artikel 10.3 WVGGZ; klager ontvangt verplicht zorg en is onvrijwillig opgenomen middels een voortzetting van de Crisismaatregel toegewezen tot en met 18 augustus 2020.

De derde klacht is ontvankelijk op grond van artikel 14 WKKGZ.

De klachten zijn behandeld in een hoorzitting van de Klachtencommissie op 11 augustus 2020.

Klager had ook een schorsingsverzoek ingediend. Verweerder heeft de aangezegde dwangmedicatie echter vrijwillig uitgesteld tot aan de uitspraak van de Klachtencommissie, waardoor het schorsingsverzoek niet afzonderlijk behoefde te worden behandeld.

Verschenen zijn:

Klager:

- XX (voor het vervolg: klager)

Verweerders:

- XX, psychiater (voor het vervolg: verweerder 1)
- XX, arts (voor het vervolg: verweerder 2)

De Klachtencommissie bestaat uit:

- XX, jurist, voorzitter GKPNU
- XX, psychiater
- XX, gedragsdeskundige

XX, ambtelijk secretaris, is aanwezig voor de verslaglegging.

De volgende documenten stonden de Klachtencommissie in kopievorm ter beschikking:

- Klachtmeldingsformulieren GKPNU d.d. 2, 3, 4 en 5 augustus 2020.
- Relevante informatie uit het mijnQuarant-dossier van klager, met zijn schriftelijke toestemming voor inzage door de Klachtencommissie, te weten: XX

Op grond van de wet moet de Klachtencommissie al haar uitspraken openbaar maken en publiceren. Om die reden staan alleen in de aanhef de namen van betrokkenen en staan in het verslag en de overwegingen alleen functies en rollen genoemd. Uiteraard worden de namen van betrokkenen in de aanhef niet in de te publiceren uitspraak genoemd.

II. Verslag van de hoorzitting

Klager had verwacht met een PVP naar de zitting te zullen komen. Omdat de PVP, die met klager had gesproken vorige week, met vakantie was, was er een andere PVP aanwezig. Klager wilde zich echter niet door deze PVP laten bijstaan en was alleen bij de zitting.

Klager had 4 klachtenformulieren (d.d. 2, 3, 4 en 5 augustus 2020) aangeleverd en tijdens de zitting onder andere nog 2 klachtenformulieren meegenomen. Omdat de klachtenformulieren niet allemaal duidelijke klachten bevatten, heeft klager aangegeven dat hij in 10 minuten aan de Klachtencommissie duidelijk kon maken wat de situatie was waar hij problemen mee heeft.

Standpunt van klager

Klager vertelt dat hij was opgepakt door de politie, toen hij wiet en alcohol had gebruikt. Hij herinnert zich dat hij heel blij was, omdat hij god had gehoord. Zijn persoonlijke spullen, waaronder zijn huissleutel, heeft hij tijdens de aanhouding op straat gegooid. Uiteindelijk kwam klager bij Altrecht terecht en klager meent dat dit niet rechtmatig was. Verweerders willen hem alleen medicatie geven, hij krijgt geen spullen, mag niets lenen en moet alles zelf kopen (zoals shampoo e.d.). Klager wilde tijdens de opname enkele spullen ophalen in zijn woning, maar had geen huissleutel en kon deze ook niet bemachtigen via de huisbaas. Hij heeft vervolgens het badkamerraam ingetikt en is zo zijn woning binnengedrongen.

Klager mag zelf geen boodschappen doen en heeft toen een boodschappenlijst aan de verpleging gegeven met het verzoek deze spullen te kopen. De verpleging heeft dit vervolgens niet gedaan en dat vindt klager respectloos. Hij wordt 's nachts bij de controles wakker gemaakt door de verpleging. Hij heeft vanochtend geen ontbijt gehad. Dat kreeg hij zelfs in Syrië in de gevangenis. Hij meent dat hij geen respect krijgt van zijn begeleiders, behalve van XX en XX. XX is aanwezig tijdens de zitting. Klager geeft aan een verblijfsvergunning te hebben tot 19 augustus, maar hij wil niet in Nederland blijven als hij geen rechten (lees: beëindiging gedwongen opname) krijgt. Hij gaat god vragen om gerechtigheid, want dat krijgt hij niet van ons (lees: Nederland). Er is een totaal gebrek aan respect, gelijkheid en eerlijkheid.

Klager meent dat hij niet gek of ziek is en geen hulp nodig heeft. Het is net als in 2018, toen hij gedwongen werd opgenomen. Toen mocht hij met medicatie naar huis. Thuis is hij gestopt met de voorgeschreven medicatie en is weer hasj gaan gebruiken. Klager vindt dat het toen goed met hem ging, want hij kreeg na een aantal tijdelijke contracten een vast contract. Hij was bezig met certificering voor jeugd- en gezinsbegeleider en is tijdens zijn vakantie opgepakt. Dit is zijn laatste vakantiedag en zijn vakantie is verpest door de opname. Hij wil naar huis en gaat dan direct weer hasj gebruiken.

Hij vindt dat hij naakt op straat mag zijn, dat zie je overal in Nederland. Hij krijgt dan een boete, maar hoeft niet te worden opgepakt. Hij is dan gewoon blij.

Hij wil geen gesprekken met verweerders meer, hij wil alleen maar weg uit de kliniek.

Klager meent tevens dat er alleen maar gesproken wordt over verplichte medicatie en dat er niet gesproken is over zijn problemen, mogelijke oplossingen en hoe het verder gaat. In het behandelplan staat volgens klager niet wat er eigenlijk in zou moeten staan.

Standpunt van verweerder

Verweerders menen dat de gedwongen opname terecht is, omdat er sprake is van ernstig nadeel. Klager liep naakt rond en betastte zichzelf onzedelijk in het openbaar. Er zijn meerdere incidenten geweest, waarbij de politie betrokken was. Tijdens de opname is het voor klager lastig in te zien, waarom dit zo ernstig is. Het oordeelsvermogen lijkt niet intact.

Verweerders menen dat medicatie noodzakelijk is.

Door het ingewikkelde beeld is de diagnose lastig. Er kan sprake zijn van een drugspsychose, manisch-psychootische stoornis en/of persoonlijkheidsstoornis.

Of er met een depot of tabletten gestart wordt, hangt af van de bereidheid van klager om eventuele medicatie in te nemen. Ook zal er gekeken worden naar hoe dit ambulantly gaat. Er wordt gekeken naar Intensive Home Treatment om klager thuis te begeleiden, omdat er onderbezetting van het XX te XX is. Verweerders vinden het naar om te horen, dat klager het gevoel heeft dat hij respectloos behandeld is/wordt. Ze willen graag met hem in gesprek.

XX (verpleger en begeleider van klager tijdens de zitting) gaf desgevraagd aan, dat uit de overdracht is gebleken dat een collega van hem had aangeboden een drietal producten voor klager te willen halen. Klager had echter een aardige boodschappenlijst. Wellicht dat daarom de boodschappen niet gedaan zijn. Verweerders geven aan dat de vrijheden van klager (waaronder het onder begeleiding van de verpleging boodschappen doen) waren ingetrokken door een incident afgelopen zondag. Deze vrijheden moeten dan opnieuw toegekend worden en dat is nog niet gebeurd, Over het ontbijt vanochtend geeft XX aan dat er wel ontbijt is aangeboden door de gastvrouwen bij de kamer van klager, maar dat er sprake was van wrijving en dat klager uiteindelijk geen ontbijt heeft gehad.

Verweerders geven aan dat het behandelplan meerdere malen besproken is met klager en ook waarom hij is opgenomen.

Op het verzoek van klager om een 1-op-1 gesprek kunnen verweerders niet ingaan. Volgens de richtlijnen van Altrecht dient er altijd een verpleegkundige bij de gesprekken aanwezig te zijn.

III. Overwegingen en beoordeling

Op grond van de verklaringen tijdens de zitting en op grond van de documenten die aan de Klachtencommissie ter beschikking staan, overweegt de Klachtencommissie het volgende. Ten aanzien van de klacht over verplichte zorg worden achtereenvolgens de onderstaande punten besproken:

- Vooraf;
- Algemene feiten en omstandigheden;
- Met betrekking tot klager;
- Met betrekking tot het ernstig nadeel;
- Met betrekking tot de verplichte zorg;
- Beoordeling en conclusie.

Daarna wordt de klacht over het respectloos handelen besproken.

M.b.t. de klacht over verplichte zorg

Vooraf

Meer in het algemeen overweegt de Klachtencommissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de vereisten van de WVGZ (onder meer vastlegging van het behandelbeleid in een zorgplan, het schriftelijk motiveren van de noodzaak tot verplichte zorg in relatie tot het ernstig nadeel en het schriftelijk kennis geven hiervan aan de patiënt).

Op medisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de eisen van proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid. Dat wil zeggen dat het medisch ingrijpen in verhouding moet staan tot het af te wenden ernstig nadeel, dat er geen minder ingrijpende maatregelen mogelijk zijn en dat de maatregel bijdraagt aan het bereiken van het behandeldoel.

Daarnaast moet (ambulante) verplichte zorg veilig zijn voor de patiënt, de naastbetrokkenen en de hulpverlening.

De algemene feiten en omstandigheden

Klager is onvrijwillig opgenomen op basis van een Crisismaatregel bij Beschikking van de Burgemeester d.d. 27 juli 2020.

De Crisismaatregel is door de rechter verlengd tot 18 augustus 2020, een Zorgmachtiging is aangevraagd.

De rechtbank vindt dat bij de Crisismaatregel onderstaande vormen (zakelijk samengevat) van verplichte zorg noodzakelijk (kunnen) zijn om ernstig nadeel af te wenden:

- Toedienen medicatie en medische controles ter behandeling van een psychische stoornis;
- Verrichten van medische controles, andere medische handelingen en therapeutische maatregelen;
- Beperken van bewegingsvrijheid;

- Insluiten;
- Uitoefenen van toezicht;
- Onderzoek doen aan kleding / lichaam;
- Onderzoek woon/verblijfsruimte op drugs en gevaarlijke voorwerpen
- Controleren op de aanwezigheid van drugs;
- Opnemen in een accommodatie.

Op 03 augustus 2020 heeft de zorgverantwoordelijke de beslissing tot het uitvoeren van verplichte zorg aan klager meegedeeld. Aan klager is een brief met informatie over het verlenen van verplichte zorg (Product 22-23 formulier) uitgereikt, waarop de redenen staan vermeld waarom de verplichte zorg gegeven wordt en waarom er geen andere mogelijkheden meer zijn dan de uitvoering van de benoemde verplichte zorg. De volgende vormen van verplichte zorg worden daarin benoemd:

- Toedienen medicatie
- Beperken van bewegingsvrijheid
- Opnemen in een accommodatie (zie eerdere kennisgeving)

Tussen 02 en 05 augustus 2020 zijn meerdere klachtenformulieren van klager ontvangen door de Klachtencommissie.

Tevens heeft klager een niet onderbouwd verzoek tot schorsing ingediend.

Klager heeft ervoor gekozen zich niet te laten bijstaan door een PVP.

Met betrekking tot klager

Klager is sinds 2018 bekend in de GGZ. In oktober en november 2018 vonden IBS opnames plaats in verband met een manisch psychotisch toestandsbeeld. Na de opname in november is ambulante zorg verleend tot februari 2019.

In de stukken is vastgelegd, dat er bij klager weer sprake is van een manisch psychotisch toestandsbeeld, dat aanleiding was tot het gedrag van klager.

De Commissie heeft geen reden hieraan te twifelen.

Klager gebruikt chronisch cannabis en had de dagen voor opname weer alcohol gebruikt.

Klager zelf is van mening dat hij niet ziek is. Hij is van mening dat het gedrag, dat aanleiding was tot de opname (o.a. schennis van de openbare orde), in Nederland heel gewoon is en dat hij het recht heeft zich zo te gedragen. Hij begrijpt niet waarom hij is opgenomen.

De Commissie vindt dat voldoende duidelijk is, dat klager geen ziektebesef heeft.

De WVGZ eist dat het gedrag van klager, dat (een aanzienlijk risico op) ernstig nadeel veroorzaakt (en dat de reden voor de verplichte zorg is), moet voortvloeien uit de psychische stoornis van klager. De Commissie acht dit aannemelijk.

Met betrekking tot het ernstig nadeel

Op het Product 22-23 formulier wordt omschreven dat er sprake is van zowel ernstig nadeel voor klager zelf, als ernstig nadeel voor anderen en de openbare orde.

Nadeel voor anderen bestaat uit een risico op aanstootgevend/belastend gedrag voor omstanders.

Nadeel voor de openbare orde bestaat onder andere uit het risico op schennis van de openbare orde door naaktlopen en het zichzelf onzedelijk betasten in de openbare ruimte.

Nadeel voor klager zelf bestaat o.a. uit ernstige imago schade en daardoor (mogelijk) verlies van zijn werk.

Uit de stukken blijkt dat klager zich niet houdt aan afspraken omtrent vrijheden en tijdens die vrijheden gevaarzettend gedrag vertoont, bijvoorbeeld een ruit inslaan in zijn huis en op de fiets langs de snelweg rijden. Ook blijkt dat klager toenemend onregelmatig aanwezig is op de afdeling.

De Commissie is, alles overziend, van mening dat het gedrag van klager een reëel risico inhoudt op ernstig nadeel voor klager zelf, voor anderen en de openbare orde.

De Commissie concludeert dat er sprake is van ernstig nadeel dan wel gevaar zoals bedoeld in de WVGZ.

Met betrekking tot de verplichte zorg

Of en wanneer tot de uitvoering van verplichte zorg wordt overgegaan wordt bepaald door de zorgverantwoordelijke.

De opname

Klager is opgenomen met een Crisismaatregel. De beschikking is afgegeven door de Burgemeester, op grond van het onderzoek en de verslaglegging door de Crisisdienst. De Crisisdienst heeft opname geadviseerd om ernstig nadeel te voorkomen.

De commissie ziet in de beschikbare gegevens geen grond om aan de noodzaak hiervan te twijfelen.

De klacht tegen de gedwongen opname dient dan ook ongegrond te worden verklaard.

De aangezegde medicatie

Op het formulier 22-23 wordt aangegeven dat de verplichte zorg wordt gegeven om ernstig nadeel te voorkomen.

De aanzegging tot de uitvoering van verplichte zorg is gedaan op 03 augustus 2020.

De start van de uitvoering voor wat betreft de medicatie is door verweerders na overleg uitgesteld tot aan de uitspraak door de Klachtencommissie..

Het toedienen van medicatie ter behandeling van een manisch psychotisch toestandsbeeld is een mogelijke behandeling op basis van de Voortgezette Crisismaatregel.

De Commissie concludeert op basis van bovenstaande overwegingen dat er bij klager sprake is van een manisch psychotisch toestandsbeeld en dat door zijn daaruit voortkomend gedrag ernstig nadeel ontstaat. Behandeling met medicatie is daardoor aangewezen.

Omdat is gebleken dat klager tijdens deze opname de geïndiceerde behandeling niet vrijwillig wil accepteren en er sprake is van ernstig nadeel, heeft hij medicatie aangezegd gekregen.

Voor de situatie voorafgaand aan de aanzegging, zie hieronder bij de klacht over respectloos handelen.

Door verweerders is aangegeven dat het beeld ingewikkeld is en het stellen van de diagnose lastig. Er kan volgens verweerders sprake zijn van een drugspsychose, manisch-psychotische stoornis en/of persoonlijkheidsstoornis.

Of er met een depot of tabletten gestart wordt, hangt volgens verweerders af van de bereidheid van klager om eventuele medicatie in te nemen. Ook zal er gekeken worden naar hoe dit ambulantly gaat. Uit het verleden is bekend dat klager met goed effect behandeld is met olanzapine.

De commissie vindt het terecht dat verweerders van mening zijn dat de mogelijke schade die klager over zichzelf afroept, door het risico zijn baan te verliezen net nu hij een vast contract heeft gekregen, alsmede de hierboven benoemde nadelen, in zijn specifieke situatie de verplichte zorg rechtvaardigen.

Geprobeerd is met klager tot vrijwillige behandeling te komen, hetgeen tot nu toe niet gelukt is. Klager is van mening dat er andere therapeutische middelen ingezet moeten worden dan medicatie.

Ter zitting is door verweerders aangegeven dat zij graag met klager in gesprek gaan. De commissie vindt het terecht dat zorgvuldig gekeken wordt en met klager overlegd wordt, welke medicatie en eventuele aanvullende behandeling in zijn situatie het meest effectief zal zijn. Wel staat vast dat de situatie van klager zodanig is, dat indien klager en verweerders binnen enkele dagen niet tot overeenstemming komen, de door verweerders geïndiceerde behandeling in het kader van verplichte zorg kan worden uitgevoerd.

Beoordeling en conclusie

Alles overziend is de Commissie van mening, dat er sprake is van ernstig nadeel in de zin van de WVGZ, dat dit ernstig nadeel (mede) veroorzaakt wordt door de stoornis van klager en dat zonder behandeling dit ernstige nadeel niet kon/kan worden weggenomen. Dit betekent dat de verplichte zorg terecht is aangezegd en dat klager zonder effectieve medicatie niet met ontslag kan. Een behandeling op basis van overeenstemming geniet de voorkeur, maar indien dit op korte termijn geen betrouwbare reële optie blijkt te zijn, kan de verplichte zorg worden uitgevoerd.

Tevens is de Commissie van mening dat het nadeel dermate ernstig is, dat dit verplichte zorg in de vorm van medicatie rechtvaardigt, dat er geen reëel alternatief aanwezig is en dat verwacht mag worden dat de voor te stellen medicatie de stoornis zal verbeteren waardoor het ernstig nadeel wordt afgewend.

De klacht tegen de aangezegde behandeling medicatie dient dan ook ongegrond te worden verklaard.

M.b.t. de klacht over respectloos handelen.

Door klager is aangegeven, dat hij vindt dat hij respectloos wordt behandeld.

De door klager aangegeven voorbeelden daarvan betreffen situaties waarin de Klachtencommissie eerder een verschil van mening ziet tussen medewerkers en klager dan respectloos handelen. De verschillen van mening vinden hun oorsprong onder andere in de beperkingen en regels die de huidige situatie van klager met zich meebrengen en die klager niet terecht vindt.

Zo wil klager een 1 op 1 gesprek met zijn behandelaar. Op afdeling XX worden echter, in het kader van de veiligheid en controleerbaarheid, geen 1 op 1 gesprekken toegestaan. Klager vindt het uitvoeren van deze regel echter respectloos jegens hem. Ook heeft klager aangegeven dat er onvoldoende met hem gesproken wordt, terwijl uit de gegevens blijkt dat klager zelf een aantal keer weigert in gesprek te gaan.

Het door klager aangegeven voorbeeld met betrekking tot het halen van boodschappen ligt daarmee in lijn. Gebleken is dat de begeleiding bereid is echt noodzakelijke boodschappen te halen voor patiënten die dat zelf niet kunnen/mogen. De boodschappenlijst van klager was echter niet beperkt tot het hoogst noodzakelijke, maar het was een uitgebreide boodschappenlijst. Dat begeleiders hebben aangegeven al deze boodschappen niet voor klager te kunnen gaan halen, wordt door klager gezien als respectloos handelen in plaats van als een consequentie van zijn huidige situatie.

De diverse voorbeelden overziend is de commissie van mening dat er geen aanwijzingen zijn voor respectloos handelen van medewerkers naar klager toe, eerder van verschillen van mening.

De klacht tegen het respectloos handelen dient ongegrond te worden verklaard.

IV. Uitspraak

De Klachtencommissie verklaart de klachten over de gedwongen opname, de verplichte medicatie en het respectloos handelen ongegrond.

Aldus besloten te Utrecht op 11 augustus 2020 door de GGZ Klachtencommissie Patiënten en Naasten Utrecht en ondertekend door de voorzitter, XX, op 14 augustus 2020:

Nadat de Klachtencommissie een beslissing heeft genomen of indien de Klachtencommissie niet tijdig een beslissing heeft genomen, kunnen klaagster, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van klaagster een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht.

Deze uitspraak wordt verzonden aan klager, verweerders, de leiding van de zorgeenheid van verweerders, de raad van bestuur, de geneesheer-directeur van de zorgeenheid, alsook de Inspecteur voor de Gezondheidszorg.